

su mu ti rukopisi i biblioteka knjiga služili kao sredstvo za rad i da je to bilo zadnje, što bi Vlačić bio smio da proda. Ali da je bio sasvim bez novca, on bi sigurno bio prodao bar rukopise, a imao ih je 165 komada, naročito kad se sa takovim stvarima trgovalo na svakom proletnjem i jesenjem sajmu u Frankfurtu, gdje ih je on po svojoj prilici prije toga i kupio. Tek nekoliko mjeseci prije smrti on je poduzeo jedno od svojih velikih putovanja (Frankfurt—Berlin—Breslava) preko cijele Njemačke, zajedno sa sinom, a ta su putovanja trajala više mjeseci i bila su skupa. Iz svega toga se vidi da nikad nije bio bez novaca, da je i u tome pravcu njegov život bio racionalan, da je on umio novac da stekne i da ga sačuva, ne »za crne dane«, ne za to da time zarobi druge ljude, ne zato da mu nosi stalnu rentu, nego da mu bude uporište, da može da sačuva svoju slobodu duhovnog, idejnog opredjeljivanja, da se ne zanosi za svakim tko mu bude ponudio službu ili mjesto, da ne mora da piše po narudžbi drugih.

Vlačić je odlaskom u Njemačku izbjegao da bude jedan od onih mnogih špijuna Venecije, jedan Matija Corvato, kao što su bili mnogi Ivan Corvato i Luka Corvato, izbjegao je možda da bude plaćenik carski ili venecijanski i da gine na Kupi, Uni, Savi ili Dravi, pod Senjom ili pod Sigetom ili da bude redovnik u dugim jednoličnim hodnicima kamenitih samostana Padove ili Bologne. Uza sve to njegov život je bio isto toliko buran, kao i da ga je provodio između Siska i Gjurgjevca, ali je bio mnogo puniji, bogatiji i plodniji. Nije umro sa mačem u ruci, ali je legao na samrtnički krevet sa napetom, trijeznom, realnom mišlju, sa nepobjeđenom voljom, sa neslomljenom odlučnošću.

Kakva je to svijetla smrt, u tako tragičnim odnosima umrijeti misleći i sa vjerom da je misao nepobjediva.